

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / december 2012

Een warme oude dag?

DIACONIE
EN ZORG

CATECHETISCHE
GEMEENSCHAP

PAROCHIES OP DE
FAIRTRADEBOOT

JONGERENKATERN

Relevant - N° 02 -
TWEEMAANDELIJKS
December 2012 - Januari 2013
Afgiftekantoor Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

ARMOEDE VERJAART NIET

Opbouw kerststal

Op het binnenplein van het bisschopshuis wordt de kerststal uitgesteld die leerlingen van de Vrije Technische Scholen Turnhout vorig jaar voor onze bisschop maakten. Je bent welkom om hem te bezichtigen en er even tot inkeer te komen, van 10 december tot 6 januari, elke werkdag van 9 tot 17 uur op de Schoenmarkt 2 in Antwerpen.

Op 14 december vanaf 11.30 uur kun je er ook genieten van een kom hartige soep en kerstliederen zingen onder de deskundige leiding van vicaris Bart Paepen. De opbrengst van deze 'Soep op de stoep' gaat naar projecten van Welzijnszorg in het kader van de adventscampagne 'Armoede verjaart niet'. © Christa Damen

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Ouderen en eenzaamheid	4
Parochies op de Fairtradeboot	10
Catechetische gemeenschappen	12
Veertig jaar pastoraal werk(st)ers	14
Een nieuwe kijk op Vaticanum II	16
Groep in de kijker	18
Estafette	19
De kiosk	20
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was u erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Dries de Bakker, Johan Govaerts, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Kristin De Raeymaecker, Lea Verstricht, Hilde Wellfens

Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

PATRONEN

© Frank Bahn Müller Dat is nodig. Want vele ouderen voelen zich eenzaam. Het is een van de pijnpunten waarvoor Welzijnszorg met de steun van OKRA en Welzijnsschakels aandacht vraagt met haar adventscampagne *Armoede verjaart niet*. Armoede is immers niet alleen een centenverhaal. Ouderen zijn ook vaak arm aan contacten.

In het christelijke middenveld zetten heel wat professionele zorgverleners en talloze vrijwilligers in voorzieningen, verenigingen, bewegingen en organisaties zich onvermoeibaar in om deze mechanismes van onrechtvaardigheid, uitsluiting en verwaarlozing in onze maatschappij om te buigen. Het is een van de taken waarin de Kerk vandaag uitblinkt en waarvoor ze waardering krijgt.

In de *Visietekst van en voor het bisdom Antwerpen* wijdt onze bisschop een hoofdstuk aan het belang van diaconie en zorg. In deze adventsperiode diept Relevant met het thema *ouderen en eenzaamheid* een facet uit van de rijke waaier aan werken van barmhartigheid die hij belicht. In 2013 gaat het magazine trouwens verder op de ingeslagen weg en zal elk nummer stilstaan bij een hoofdstuk uit deze visietekst.

Om een muts te breien heb je een patroon nodig. Hebben we patronen om armoede aan te pakken?

Ilse Van Halst

ARMOEDE VERJAART NIET

De feestelijke afsluiter van ons driejarig jubileumprogramma *Kerk onder stroom* op zondag 21 oktober was een uitzonderlijke gebeurtenis. Zevenduizend mensen uit alle regio's van ons bisdom namen deel aan een of andere activiteit in Antwerpen. Overal zagen we gelukkige gezichten. Tijdens de slotviering op het Theaterplein kon ik drie 'nieuwelingen' voorstellen: de visietekst van en voor het bisdom Antwerpen met als titel *Een houtskoolvuur met vis erop en brood*, het nieuwe diocesane tijdschrift *Relevant* en het nieuwe pastorale logo van ons bisdom *Onderstroom*.

Hoofdstuk 7 van de visietekst staat stil bij 'diaconie en zorg'. Dit hoofdstuk sluit helemaal aan bij dit themanummer van *Relevant* over armoede. De visietekst stelt het duidelijk: "Als er iemand is die de zorg voor mensen niet mag ontlopen, dan is het de kerkgemeenschap. Bij liturgie en verkondiging hoort diaconie: de werken van barmhartigheid en de inzet voor gerechtigheid." (blz. 49) Het beleid wil hierop blijven inzetten: "Voor ons is het een beleidskeuze om in catechese en verkondiging de vraag centraal te stellen: 'Wie is de mens die jij helpt?'" (blz. 52) Het is een thema dat thuishoort in de advent. Om

"Als er iemand is die de zorg voor mensen niet mag ontlopen, dan is het de kerkgemeenschap. Bij liturgie en verkondiging hoort diaconie: de werken van barmhartigheid en de inzet voor gerechtigheid."

twee redenen. Omdat koude wintermaanden meer zichtbaarheid en scherpere geven aan armoede. En omdat Jezus in een stal geboren is, als arme onder de armen.

Dit jaar vragen diverse groepen en bewegingen extra aandacht voor armoede bij ouderen. *Armoede verjaart niet*. Ze wordt vaak schrijnender naarmate mensen verouderen, hun sociale kansen verminderen, hun familiaal netwerk dunner wordt en de vraag rijst 'hoeft het eigenlijk nog?'. Rond de drukte en de sier van onze samenleving groeit een donkere rand van uitsluiting en verwaarlozing. Dat mag ons niet onverschillig laten. Dank aan parochies, groepen en bewegingen die de mensen aan de rand van onze samenleving een stem geven en de handen uit de mouwen steken om hen te helpen.

+ Johan Bonny

Voor een keer stond Mgr. Johan Bonny niet achter het altaar, maar op een minder vertrouwde plek: een groot podium op het Theaterplein in Antwerpen. Net voor hij optrad, wierp hij nog een blik op zijn spiekbriefje. Misschien speelden de zenuwen hem parten? Zeker is dat hij volop genoot van de vele gelukkige gezichten op het slotfeest van 'Kerk onder stroom' © Paul Hermans

OUDEREN & EENZAAMHEID

© Paul Hermans

OUDEREN EN EENZAAMHEID

HEEL WAT OUDEREN ZIJN EENZAAM. HOE VERTAALT DEZE EENZAAMHEID ZICH? WAT KUNNEN DE KERK EN ONZE SAMENLEVING DOEN?

ZORG DRAGEN MET EN VOOR OUDEREN

Onze samenleving telt almaar meer 65-plussers en hoogbejaarden. Juist in die leeftijdscategorie zijn er veel mensen die doorheen de jaren hebben moeten inleveren en extra zorg en aandacht nodig hebben. Toch zijn heel wat ouderen, zelfs krasse tachtigers of negentigers nog een steun voor anderen, wat trager misschien, wat dichterbij wellicht, maar krachtig en hartelijk.

Ria Grommen

De grote valkuil van de diaconie bestaat erin ouderen enkel als voorwerp van zorg te zien, en breder nog, het oud worden enkel als een verlies. Vele ouderen zijn zelf op de eerste plaats zorgverleners: ze vangen kleinkinderen op, zorgen voor hun hoogbejaarde ouders thuis of in een verzorgingstehuis en zijn actief als vrijwilliger op tal van vlakken.

Van deficitbeeld naar groeimodel

Onze eerste opdracht van diaconie naar ouderen is daarom het dominante beeld van ouder worden in onze samenleving bij te stellen.

Samen vieren in het woon- en zorghuis Ten Kerse-laere © Hilde Wellfens

“
De grote valkuil van de diaconie bestaat erin ouderen enkel als voorwerp van zorg te zien, en breder nog, het oud worden enkel als een verlies.
”

Ouderen worden te vaak gezien als het negatief van wat succesvol mens-zijn vandaag is. De levenskwaliteiten waarin zij uitmunten zoals wijsheid, rust, relativiseringsvermogen, mildheid en stille zorg, worden maatschappelijk minder

gewaardeerd. Dat maakt dat oud zijn vaak gelijkstaat met 'out' zijn. Maar hangt de waarde van je mens-zijn af van wat je doet of wat je hebt? Het gaat toch vooral om wie je bent.

Zo kom je bij een belangrijke paradox in de diaconie naar ouderen: je belangrijkste dienst aan ouderen is hen aan te spreken op wie zij zijn en wat zij voor jou en voor hun omgeving betekenen - wat hun concrete levenssituatie ook is en hoe zorgbehoevend zij ook geworden zijn. Je moet met andere woorden afstappen van een goedbedoeld maar nefast neerbuigend patroon van hulp willen bieden 'aan die arme oudjes' en eerder zoeken naar een ontmoeting van mens tot mens.

De ouderdom is een aparte levensfase met eigen vreugdes en eigen verdriet. De kunst

bestaat erin mensen in hun persoonlijke en zeer uiteenlopende ouderdomsbeleving nabij te zijn. Centraal in het proces van ouder worden staat de confrontatie met het eigen levenseinde. Dit doodzwijgen in de ontmoeting met ouderen holt de ontmoeting uit. Hen nabij zijn in de verwerking van de eindigheid helpt hen 'leven'. Je kunt naar ouder worden kijken als naar een nieuwe etappe op de reisweg van een mens van zijn oorsprong naar zijn bestemming. Ouderen moeten niet enkel hun tijd uitzitten. Zij hebben nog een eigen weg te gaan. Ouder worden is een fase van voleinding, die soms een teloorgang is maar ook vaak een voltooiing.

Zoveel soorten menselijke pijn

Dit neemt niet weg dat mensen met het ouder worden veel verliezen te verwerken krijgen die hun zelfbeleving én hun plaats in de samenleving ernstig bedreigen. Naast het verlies van fysieke mogelijkheden dat tot een beperktere mobiliteit en grotere afhankelijkheid leidt, hebben velen ook af te rekenen met een verlies van psychische mogelijkheden. Bovenaan deze lijst staan geheugenproblemen. Deze maken mensen onzeker, verstoren hun relaties en ondermijnen hun controle over het dagelijkse leven. Als deze geheugenstoornissen massaal worden en ook het verleden uitwissen - denk aan mensen met dementie - stort heel hun persoonlijkheid in. Dit brengt zeer veel angst mee voor de betrokkenen en veel verdriet bij hun naasten.

Ook het verlies van taken en verantwoordelijkheden valt de mensen zwaar. Dat anderen je nodig hebben, geeft je immers een gevoel van zelfwaarde. Niets meer kunnen of mogen doen voor anderen wordt vaak ervaren als 'niemand' meer zijn. Mooie woorden als "ge hebt hard genoeg gewerkt" of "nu is het tijd om te genieten" bieden geen troost. Enkel de ervaring dat mensen blij zijn met hun 'er zijn' zal ouderen helpen zich te verzoenen met hun 'nutteloosheid'.

Eenzaamheid

Het grote spookbeeld van de ouderdom is evenwel de eenzaamheid. Er bestaan al vele initiatieven om ouderen uit hun isolement te halen. Dat is goed. Maar belangrijker nog is dat er in deze contacten ook aandacht is voor hun echte noden. Natuurlijk missen ouderen mensen om zich heen, maar ze missen vooral de nabijheid en genegenheid van bepaalde mensen, mensen die voor hen belangrijk zijn maar die niet meer komen uit onverschilligheid of niet meer kunnen komen omdat ze zelf ziek of overleden zijn. Ouderen willen zich ook beluisterd voelen, met hun levensverhalen, hun niet geheelde kwetsuren, hun schuldgevoelens, hun vragen over de zin van hun leven, hun angst voor wat komen gaat, hun geloof en hun gelooftwijfels enzovoort.

Kunnen wij als mens geduldig en luisterend naast ouderen staan, als tochtgenoten, om ook dat laatste stukje levensweg vreugde en zin te geven?

Ria Grommen
© Hilde Wellfens

Een bijzondere vorm van eenzaamheid zie je bij ouderen die zich verloren voelen in de tijd of die het vertrouwen in de diepere levenszin kwijt zijn. Ze vinden geen aansluiting meer bij het denken en doen van de huidige generaties. Zij lijden eronder dat de idealen en waarden, waarin zij zoveel geïnvesteerd hebben, nu van tafel geveegd worden.

Wanneer er zoveel wegvalt dat het leven van een mens zin geeft, als er geen plaats meer is in de samenleving voor een afhankelijk en kwetsbaar bestaan zoals het hunne, als zingeving vanuit het geloof in de altijd weer levengevende Liefde die wij God noemen niet meer vanzelfsprekend is, dan voelen mensen zich verloren in het bestaan.

Verbonden zijn met elkaar doet deugd. Hier op het slotfeest van het bisdom.
© Paul Hermans

Ouderen ontmoeten elkaar in het woon- en zorghuis Ten Kerselaere © Hilde Wellfens

LENTE IN DE WINTER

Het woon- en zorghuis Ten Kerselaere in Heist-op-den-Berg maakt deel uit van een woonzorgnetwerk dat via een samenspel van thuiszorg, mantelzorg en residentiële zorg senioren zorg op maat wil bieden. Al meer dan dertig jaar streeft het naar een goede samenwerking met de thuiszorg en andere voorzieningen. Zowel bewoners als families als ouderenorganisaties appreciëren de herkenbare open dorps- en ontmoetingscultuur van het woon- en zorghuis waardoor ouderen er zich thuis weten.

Hilde Wellfens

"We willen ouderen niet alleen een dak boven hun hoofd geven maar ook een warm nest", vertelt Noëlle Vermunich van de Sociale Dienst. "Ouderen voelen zich vaak eenzaam. De grootste eenzaamheid tref je aan bij ouderen die nog thuis wonen. We trachten dit op te sporen via een lokaal netwerk van familie, burens, mantelzorgers, welzijnzorgers, de huisarts en leden uit het verenigingsleven. Enkele netwerkers gaan hier zelfs van deur tot deur om het welbevinden van de 85-plussers die nog thuis wonen op te volgen." Ilse Van Dessel van Dienstencentrum De Pit vult aan: "Om de drie maanden komen verantwoordelijken van het woonzorgnetwerk samen om te overleggen waar welke hulp nodig is. Indien nodig kan het Dienstencentrum worden inge-

schakeld. Daar kunnen mensen onder meer terecht voor een warme maaltijd."

Een belangrijke pijler is de dagverzorging. "Ook al zijn mensen nog mobiel, ze vereenzamen heel snel", weet Noëlla uit ervaring. "Door overdag naar Ten Kerselaere te komen, blijven ze in contact met anderen." Daarnaast biedt Ten Kerselaere de mogelijkheid tot kortverblijf aan ouderen die een val gemaakt hebben en tijdelijk verzorging nodig hebben. Ze kunnen er ook terecht als de mantelzorger even tot rust wil komen. Mensen met dementie en zieken worden dan weer opgevangen in kleinschalige woningen met eigen personeel. "Ze hebben een eigen zit- en slaapkamer met sanitair, maar eten samen in de woonkamer", vertelt Noëlla.

Individuele benadering

Zowel gasten van het dagcentrum als bewoners van het woon- en zorghuis worden individueel benaderd. "We praten met elk van hen om te achterhalen hoe ze hun leven zien en wat ze al dan niet verwachten van het personeel en de vrijwilligers."

Maar hoe denkt de oudere er zelf over? In de stille ruimte van Ten Kerselaere viert Lydia Van den Bosch samen met een vijftiental bewoners. Lydia werkte jarenlang als pastor in Ten Kerselaere. Nu is ze op pensioen, maar nog actief als vrijwilliger. Yvonne is een vaste klant. "Ik kom hierheen omdat ik thuis maar alleen ben", vertelt ze. "Thuis houdt alleen de poes me gezelschap. Bovendien is het eten hier lekker." Mariëtte kwam hier dan weer toevallig terecht nadat ze vijf jaar geleden haar schouder brak. Haar schouder is inmiddels genezen, maar het bevalt haar zo dat ze blijft komen. "Dan voelen mijn kinderen zich geruster", lacht ze. Ook Jozef komt al bijna zes jaar elke dag naar het centrum: "Ik mis geen enkele viering. Ik luister zo graag naar

De bewoners van Ten Kerselaere voelen zich geborgen omdat ze echt hun eigen plekje hebben. Dat maakt het begeleiders ook makkelijker om hen nabij te zijn.

de verhalen die worden voorgelezen." Voor Prosper is het vandaag zijn eerste keer. Hij zit er wat triest bij: "Ik moest komen. Ik ben hier tegen mijn zin. Ik wacht af hoe de dag verloopt. Vanavond zal ik pas weten of het me hier bevalt." Els voelde zich in het begin wat onwennig in de groep, tot ze bevriend geraakte met Gaby. Samen vertellen ze vaak honderduit.

Nabij zijn

Maria Van Mol werkt als animatrice in het woon- en zorghuis. "Het woord dekt de lading niet meer. Het gaat immers niet alleen om het organiseren van activiteiten, maar om het nabij zijn. Vooral mensen met dementie voelen zich vaak eenzaam en hulpeloos. Ze doden de tijd met wachten op een vertrouwd gezicht. Ik zie aan hun lichaamstaal hoe ze zich voelen en probeer hun onrust weg te nemen. Sommigen krijgen zelfs helemaal geen bezoek. Aan hen schenk ik extra aandacht." Ze besluit: "Dankzij de kleinschaligheid van de verschillende eenheden van Ten Kerselaere is niet alleen de geborgenheid van de bewoners groter omdat ze echt hun eigen plekje hebben, maar is het ook makkelijker voor de begeleiders om hen nabij te zijn."

Na het overlijden van zijn vrouw put Mil Vydt veel troost uit zijn tuin, die ze samen als koppel aanlegden. Elk hoekje van die tuin vertelt een stukje van hun verhaal.
© Fred Vanderpoorten

Geregeld bezoeken leerlingen van de zesde klas van de basisschool uit Houtvenne de bewoners van Ten Kerselaere. Om samen te sporten, om een wandeling in het bos te maken en vooral om elkaar te ontmoeten. Het levert vaak hartverwarmende taferelen op. Lente, een prille tiener, knoopt een gesprek aan met een van de bewoners: "Hallo, ik ben Lente." Waarop de honderdjarige Emiel ad rem antwoordt: "Dag Lente, ik ben winter."

Sommige bewoners verkiezen echter de rust en geborgenheid van hun kamer. Zo ook Gust, een houtbewerker van 77 jaar die vijf jaar geleden in Ten Kerselaere belandde na een herseninfarct. "Al die activiteiten zijn niet aan mij besteed. Ik hou van rust. Ik zit dolgraag in mijn zetel, omringd door mijn spulletjes en de foto's van mijn kinderen en kleinkinderen, te luisteren naar ingesproken boeken. Maar het is een hele geruststelling dat ik

altijd kan meedoen als ik me alleen voel." Om met een filosofische noot te besluiten: "Wat voorbij is, is voorbij. Ik moet er nu het beste van maken."

StopArmoede.Nu

Op 19 december vraagt StopArmoede.Nu aandacht voor ouderen en eenzaamheid. StopArmoede.Nu is een actieplatform dat armoede hoog op de politieke agenda van het Antwerpse stadsbestuur wil plaatsen. Een brede waaier van armoede- en welzijnsorganisaties werkt eraan mee. Elke actie is steevast gekoppeld aan een gesprek met beleidsverantwoordelijken van de stad en het OCMW.

Het platform is inmiddels vier jaar actief en boekte al enkele resultaten. Zo kwam er in juni 2009 een gemeenteraadsresolutie met tien vragen en knelpunten. Op een bijzondere the-macommissie over armoede in december 2009 nam het stadsbestuur daadwerkelijk een aantal engagementen op.

Op woensdag 19 december om 16 uur ben je welkom op het actiemoment van StopArmoede. Nu aan de Wapper in Antwerpen. De actie wordt inhoudelijk voorbereid door Bond Zonder Naam, Protestants Sociaal Centrum, Welzijnszorg en straathoekwerk.

Meer info op www.stoparmoede.nu.

Een warme oude dag?

Met haar campagne *Armoede verjaart niet* gaat Welzijnszorg de uitdaging aan om elke oudere te laten genieten van een warme oude dag. Het zal vier beleidseisen met vuur verdedigen bij de beleidsverantwoordelijken.

1. De inkomensgarantie voor ouderen voor iedereen die er recht op heeft.
2. Geen zorgen om zorg: een solidaire Vlaamse sociale bescherming.
3. Uitbreiding van de huursubsidie voor alle lage inkomens.
4. Ondersteuning voor lokale projecten om het isolement van ouderen te doorbreken.

Onderteken de petitie op www.armoedeverjaartniet.be

Nieuwe woonvormen

Iedereen weet wat een rusthuis is, of beter gezegd: een woon-zorg-centrum. Naast deze woonvorm bestaan er allerlei nieuwe zoals serviceflats of kangoeroewoningen. De zoektocht naar vormen van samenwonen die tegemoetkomen aan de huidige woningnood en aan de nood aan betaalbare zorg duurt verder. Een recente formule is het studenten-huis voor ouderen.

In hartje Bergerhout werkt sociale huisvestings-maatschappij De Ideale Woning dit idee uit samen met enkele zorgpartners uit het christelijke netwerk. In de lente van 2013 moet dit 'huis in de rij' open-gaan en bewoners verwelkomen.

In zo'n 'kot voor ouderen' leven ouderen met een beperkt budget zelfstandig samen met leeftijdgenoten. De formule richt zich bij uitstek tot ouderen die niet in eenzaamheid willen wonen, maar wel waarde hechten aan privacy. Kerngedachte is de participatie van alle betrokkenen, zowel van bewoners als van vrijwilligers. Waar nodig bieden deze vrijwilligers ondersteuning en werken ze activiteiten voor ouderen uit. Ook de inbedding in de buurt is belangrijk. De bewegingen OKRA en Ziekenzorg worden betrokken bij de organisatie van het studentenhuis, zowel op regionaal als op lokaal vlak. Professionele organisaties zoals Familiehulp of het Wit-Gele Kruis bieden familie en vrijwilligers een ruimere omkadering.

Je hoort er nog van...

ONT-KOPPEL-D

Mil Vydt (66 jaar) uit Turnhout verloor zijn echtgenote Chris vijf jaar geleden. Hij blijft niet enkel alleen achter – Chris en Mil bleven kinderloos – maar ook eenzaam. Hij getuigt hoe hij deze eenzaamheid ervaart en een plaats geeft in zijn leven. En hoe zijn sociale contacten hem wel uit zijn isolement halen, maar het gemis niet kunnen compenseren.

Kristin De Raeymaecker

Na het overlijden van Chris ervoer Mil een grote leegte en een groot gemis. Met de tijd milderde dit omdat Mil heel wat om handen had. Hij engageerde zich in de rouwzorg en bij Alegria, een open huis voor mensen met kanker in Turnhout. Toch heeft hij het nog vaak moeilijk: op zondagen, verjaardagsfeestjes, de dag waarop Chris stierf en hun huwelijksdatum, meteen ook haar verjaardag. Ook wanneer op een zomerse dag een ouder echtpaar voorbijfietst, welt er wel eens een traan op. "Waarom wij niet?", vraagt hij. Dan voelt Mil zich echt alleen en ont-koppel-d.

Hij heeft wel veel steun aan kleine attenties van mensen die op speciale dagen aan Chris en hem denken: een kaartje, een telefoongesprek, een roos op haar graf. "Een hele tijd na haar overlijden zei een van de kleintjes: 'Nonkel Mil, het ruikt hier nog altijd naar tante Chris.' Dat deed me ontzettend deugd."

'Je moet je verdriet een plaats geven', zeggen ze wel eens. Mil vindt dat een vreemde gedachte. Alsof je je verdriet moet klasseren en toedekken. Dat wil hij nu net niet. "Je moet veeleer met je verdriet leren leven", meent hij. "Dan kun je er ook over praten." Zelf put Mil heel wat troost uit de teksten van Kris Gelaude, vooral uit het boek *Teder Asiel*, waarin hij elke avond leest. Ook de muziek en de teksten van Willem Vermandere en Toon Hermans bieden soelaas, evenals zijn tuin. Die legde hij samen met Chris aan. Elk hoekje van die tuin vertelt een stukje van hun verhaal. Zijn gevoelens en gedachten kan hij ook kwijt op papier. Soms schrijft hij teksten met religieuze inslag, over leven, over dood en over overleven.

Mils geloof is er een 'van handen en voeten'. "Ik zet het gevecht tegen kanker van Chris verder door me in te zetten bij Alegria. Dat geeft me kracht en haalt me uit mijn isolement." Toch komt hij af en toe in opstand: "We hadden geen kinderen, alleen elkaar,

Mil Vydt's geloof is er een 'van handen en voeten'
© Fred Vanderpoorten

waarom mochten we niet samenblijven?" Hij trekt zich op aan het Emmaüsverhaal, een verhaal van ontgoocheling, maar ook van hoopgevende ontmoeting. Ook de weekendvieringen in de parochie bieden hem veel steun: hij voelt zich daar verbonden met andere alleenstaanden.

Een sociaal netwerk is nodig, meent Mil, maar hoeft niet uitgebreid te zijn: wat familie, een bevriend echtpaar om een fietstocht mee te maken, enkele mensen van de lotgenotengroep en de rouwzorg en enkele collega-vrijwilligers bij Alegria. Mensen bij wie hij altijd terecht kan. Vrienden die het gemis nooit zullen compenseren, maar hem wel opnieuw moed en energie geven. Mil wil zich niet opsluiten of afsluiten, maar toch veranderde er veel na Chris' overlijden. "Sommige mensen blijven weg. Vrienden worden plots kennissen, maar gelukkig worden kennissen soms ook vrienden."

DEZE KERK MEENT 'T!

PAROCHIES MISSEN DE FAIRTRADEBOOT NIET

Elke maand wordt er in de achterkeuken van de pastorie ijverig gewerkt om de bestellingen voor de wereldwinkelklanten klaar te maken.

Een Fairtradegemeente kent iedereen. Maar wat dacht je van een Fairtradeparochie?

De Kerk van Lint ziet het alvast helemaal zitten. In oktober dong ze mee naar de titel 'Fairste Kerk van Vlaanderen', een initiatief van Eckerk.

De Don Boscoparochie van Buizingen ging met de prijzen lopen, maar de parochie Onze-Lieve-Vrouw Geboorte uit Lint liet alvast vele geïnteresseerden kennismaken met eerlijke handel en (h)eerlijke koffie, thee, wijn en fruitsap.

Josée Kleijn

Het begon allemaal zo'n twintig jaar geleden met een smakelijke proeverij van eerlijke koffie op de jaarmarkt. Omdat er niet onmiddellijk een winkel-pand beschikbaar is in het dorpscentrum, besluiten de pioniers de belangstellenden een bestelbon mee te geven en elke maand de gewenste voedingsproducten aan huis te leveren. Het Oxfam-Wereldwinkelteam in Lint was geboren. Vandaag werken de teamleden nog even efficiënt voor hun ruim honderd trouwe klanten. Inmiddels vond het team onderdak in het magazijn van de pastorie, waarvoor Oxfam-Wereldwinkel slechts een symbolische huur betaalt.

Dankzij dit duwtje in de rug van de parochie Onze-Lieve-Vrouw Geboorte kan de lokale wereldwinkel elk jaar zo goed als de volledige opbrengst van zijn werking schenken aan een project in het Zuiden of aan noodhulp. Ook op haar website verwijst de parochie bezoekers graag door naar deze eerlijke handel.

Toen pastoor Jos Kempnaers 29 jaar geleden in Lint werd benoemd, was Oxfam-Wereldwinkel geen onbekende voor hem. "In mijn vorige parochie in Merkssem dronk ik al koffie van de wereldwinkel", vertelt hij. Toch was hij er aanvankelijk niet voor te vinden om ook in Lint een wereldwinkel op te starten. "Ik kocht mijn koffie in de wereldwinkel in

het nabijgelegen Boechout. Die is immers makkelijk bereikbaar voor de bewoners van Lint. Uiteraard werd ik vaste klant bij de wereldwinkel in Lint zodra die de deuren opende."

Toen de wereldwinkel niet langer onderdak vond bij een particulier, klopte het team aan bij de pastorie. "Of ze ongeveer twee vierkante meter zouden kunnen gebruiken in ons magazijn", glimlacht de pastoor. "Ik zei natuurlijk 'ja', maar wist toen al dat het daarbij niet zou blijven. Al vlug palmden ze de hele achterbouw in, wel vijf keer meer dan die twee vierkante meter. Eén keer per maand, wanneer de leveringen klaargezet worden, is de weg naar het toilet zelfs geblokkeerd."

Ook de Sint-Anna-ten-Drieënkerk op Antwerpen-Linkeroever dong mee naar de titel 'Fairste Kerk van Vlaanderen'. Eind april liet de kerkfabriek er 48 fotovoltaïsche panelen installeren op het dak, zodat er voldoende energie kan opgewekt worden voor de verwarming en de verlichting van het kerkgebouw. © Frank Bahn Müller

„Als ik nu eens piano zou spelen bij mensen thuis en de opbrengst zou schenken aan het goede doel?“, vroeg Eric Vandermeulen zich af. 'De Heeren van de Thee' waren geboren. © Eric Vandermeulen

Onnodig te zeggen dat pastoor Jos het initiatief een warm hart toedraagt. "Ik zet koffie voor de medewerkers. In de winter plaats ik een extra verwarming", vertelt hij. "De wijn die in de pastorie of in de parochie geschonken wordt, koop ik steevast bij de wereldwinkel. Iedereen is daar zeer tevreden over. De keuze voor eerlijke handel volgt logischerwijze uit mijn geloof. Ik vind het belangrijk om als gelovige op mijn bescheiden manier een bijdrage te leveren aan een rechtvaardige wereldhandel."

Elke laatste zondag van de maand schenkt de parochie van Lint wereldwinkelkoffie of -thee achteraan in de kerk. Het is een uitgelezen kans voor kerkgangers om na te praten en elkaar te ontmoeten. Bij speciale gelegenheden mag het iets meer zijn en wordt er wijn en fruitsap van de wereldwinkel aangeboden.

Omdat het begin van de jubelweek van ons bisdom in oktober in de Fairtradeweek viel, hielden we een feestelijke receptie met een infostand van Oxfam-Wereldwinkel in de kerk. Daarnaast organiseerde het wereldwinkelteam net als vorig jaar een aperitiefconcert 'ten huize van...'. Het werd opnieuw een voltreffer. Pianist Eric Vandermeulen en acteur Jordi Daems wisten de aanwezigen te boeien met noten van Bach en de lotgevallen van de verstrooide musicoloog Armand die soms een hele dag op pad is op zijn sokken...

Pianist Eric Vandermeulen draaide al tien jaar mee in de wereldwinkel in Schelle, toen hij getroffen werd door een radio-interview met Jean Ziegler, rapporteur bij de Verenigde Naties, over zijn boek 'De haat tegen het Westen'. "Daarin spreekt Ziegler zijn verontwaardiging uit over de ongelijkheid en de jarenlange onderdrukking en uitbuiting van landen in het Zuiden door het Westen. Dit raakte me zo dat ik op zoek ging om iets aan die onrechtvaardigheid te doen. Zo ontstond de idee om samen met acteur Jordi Daems rond te trekken van huiskamer naar huiskamer. De gastheer of gastvrouw nodigt vrienden, kennissen, burens en familie uit voor een gezellige namiddag of avond vol muziek en met een fijn verhaal. 'De Heeren van de Thee', zoals Eric en Jordi zich noemen, schenken de opbrengst aan Oxfam-Wereldwinkels." (Meer info via: ericvandermeulen@telenet.be of via De-Heeren-van-de-Thee op Facebook. Prijs: 200 euro.)

De parochie Onze-Lieve-Vrouw Geboorte in Lint wil alvast doorgaan op de ingeslagen weg en verder groeien als faire parochie. Aandacht voor het Zuiden is er doorgaans overal tijdens de vastencampagne van Broederlijk Delen. Maar wist je dat aandacht voor het Zuiden een heel jaar lang kan, eenvoudigweg door voortdurend aandacht te schenken aan die eerlijke handel met (h)eerlijke producten. Wie producten uit de wereldwinkel koopt, weet dat de boeren in de derde wereld een eerlijke prijs krijgen. Dank u, voor de glimlach van een boer.

Slechts twee vierkante meter vroegen ze. Ik zei natuurlijk 'ja', maar wist dat het daarbij niet zou blijven. Al vlug werd de hele achterbouw ingepalmd, wel vijf keer meer dan die twee vierkante meter.

Aandacht voor het Zuiden is er doorgaans overal tijdens de vastencampagne van Broederlijk Delen. Maar aandacht voor het Zuiden kan een heel jaar lang, eenvoudigweg door voortdurend aandacht te schenken aan die eerlijke handel met (h)eerlijke producten.

MEER VITALITEIT DAN JE ZOU DENKEN...

EEN BRIL VOOR *CATECHETISCHE GEMEENSCHAPPEN*

Af en toe gonzen in pastorale middens termen als 'vitale geloofsgemeenschap', 'missionaire Kerk worden' of 'catechetische gemeenschap'. Allemaal dure woorden, die familie zijn van elkaar. Vooral over het laatste synoniem 'catechetische gemeenschap' vloeiده al heel wat inkt en werden al vele studiedagen en vormingssessies gehouden. Maar wat betekent het? Wat moet je je daar concreet bij voorstellen?

Johan Govaerts

De CCV-werkgroep Effeta vatte het plan op om de interesse voor de 'catechetische gemeenschap' met tips en modellen aan te wakkeren. Van een parochie een catechetische gemeenschap maken, lijkt velen vandaag te veel gevraagd. Het ligt niet voor de hand om in een tijd van schaarste iets nieuws op te starten. Maar eigenlijk is een catechetische gemeenschap niets anders dan een 'bril' om naar je parochie of geloofsgemeenschap te kijken. Een parochie heeft immers meer vitaliteit in huis dan je zou denken. Het gaat erom dat te ontdekken en zichtbaar te maken. Dat veronderstelt evenwel dat je het zelf eerst herkent en er de uitstraling van erkent.

Gelovigen die elke week op zondag naar de mis gaan, zoeken meestal hun vaste stoel op in de kerk. Als er een nieuw gezicht opduikt, kunnen een warm welkom en een goed onthaal wonderen doen. Een parochieassistente getuigde ooit: "Sinds ik voorga bij uitvaarten, slaan nabestaanden achteraf wel eens een babbeltje met me. Dat hebben ze nodig. En ik moet toegeven dat ik daar zelf ook van geniet: je kunt iets betekenen voor anderen." Elkaar gewoon ontmoeten, elkaar welkom heten: dat geeft zin in meer.

In elke parochie zijn er momenten waarop de kerk gevuld raakt: een eerste communie, een vormsel of een uitvaart. Doorgaans blijven de gewone kerkgangers dan ver uit de buurt. Een catechiste vond er iets op om een brug te slaan tussen trouwe

kerkgangers en mensen die bij een specifieke gelegenheid aansluiten: "Ik maak een wenskaartje voor elke vormeling en leg dat klaar op de toontafel bij de ingang. Tijdens een gewone mis bij het begin van het jaar nodig ik iedereen uit om een kaartje mee te nemen, er een wens op te schrijven en dat bij de vormeling in kwestie te bussen. Je ziet dan mensen zoeken of ze al iemand kennen of wie er in hun buurt woont." Zo groeit er meer verbondenheid. In een andere parochie kocht OKRA kinderbijbels aan. Tijdens een viering gaven leden van de ouderenbeweging deze zelf als geschenk aan een eerste communicant. "Het was ontroerend om te zien hoe er zo een mooie band ontstond tussen ouderen en jongeren", getuigt de plaatselijke contactpersoon.

Meer dan catechese voor kinderen

De term 'catechetische gemeenschap' doet onmiddellijk denken aan 'catechese' en 'kinderen'. Deze ingrediënten blijven hoe dan ook onmisbaar, maar het begrip omvat veel meer dan dat. Eigenlijk speelt de hele plaatselijke gemeenschap een catechetische rol. Gastvrij onthaal, ontmoetingskansen, feestelijke momenten, onderlinge aandacht, het zijn stuk voor stuk kansen tot uitstraling en nabijheid. Ook wie in een parochiële vereniging meewerkt, kan een rol opnemen. Een diaken oppert: "Onze vormelingen brengen een bezoek aan heel wat medewerkers in de parochie. Die vertellen hen dan wat ze doen, waarom ze zich inzetten voor de parochie en hoe ze dat volhouden. Elk jaar opnieuw zijn de jongeren onder de indruk van hun hartverwarmende getuigenissen."

Vanuit de bril 'catechetische gemeenschap' krijgt een catechist een iets andere kleur en opdracht. Hij/zij wordt dan de gids die gezinnen naar de uitstraling van de gemeenschap loodst. Ik hoor de bedenking al: "Wat als er nog maar weinig uitstraling is?" Tja, soms lijkt de oogst mager. Toch geloof ik in de kracht van elke mens, hoe moe of uitgeblust hij ook is. Een kaartje bussen, in stilte voor iemand bidden, elkaar aankijken bij een vredewens, het blijven haalbare stappen op weg naar. Zou het trouwens niet zijn zoals met de kip en het ei? Moet je een sterke gemeenschap hebben die vitaliteit uitstraalt om catechetisch te worden, of zijn er omgekeerd kleine catechetische stappen nodig om de gemeenschap meer uitstraling te geven? Beide zijn belangrijk.

In een parochie vond een catechiste een handvol parochianen bereid om op een zondag hun deur open te zetten voor een klein groepje kinderen die er een kinderwoorddienst bijwoonden. Boeiend is het wanneer ouderen en kinderen elkaar ontmoeten en aan de praat geraken over hun en onze catechese. Dan worden herinneringen en foto's bovengehaald. En niet zelden lachen ze samen hartelijk met vreemde oude en vergeelde plaatjes.

In een catechetische gemeenschap is de laatste 'speler' – eigenlijk de eerste – God zelf. Dat betekent: je eigen spiritualiteit verzorgen. Een doopcatechiste verwoordt het als volgt: "Ik kom af en toe samen met een groepje vriendinnen. We delen ons leven en ons geloven. Vaak lezen we daarbij voor uit de Bijbel en herkennen we ons in het verhaal van Jezus." Bidden, stilte toelaten, je inzet in Gods handen leggen, het zijn uitgelezen kansen om God zelf aan het woord te laten. Want is niet elke catechese zorgzaam zaaien, zonder te weten hoe het zaad opgroeit en hoe groot de oogst zal zijn?

Kortom

Het komt erop aan met een realistische bril naar je parochie of gemeenschap te kijken. Misschien zie je enkel grijze of kale hoofden. Dat is dan je vertrekpunt. De uitdaging bestaat erin in deze realiteit één voorbeeld of één aanknopingspunt te vinden dat een aanzet kan geven om de droom van een catechetische gemeenschap waar te maken. En dan de stap te zetten...

Inspireert dit artikel je?

Ken jij ook voorbeelden van catechetische gemeenschappen?

Vertel het ons op relevant@bisdomantwerpen.be.

Wie weet, vind je je verhaal later terug op onze website!

www.relevant-bisdomantwerpen.be

EEN BOEKET MET VEERTIG KLEURRIJKE BLOEMEN

BELEVENISSEN EN VERWEZENLIJINGEN VAN PASTORES DIE VEERTIG JAAR IN HET VELD STAAN DOOR DE OGEN VAN EEN 'JONGE' COLLEGA

Veertig kaarsjes

Eind september blies de PWW-familie veertig kaarsjes uit in het TPC in Antwerpen. Andrea Caers (links) en Agnes Rossano (rechts) bliken terug op hun pionierswerk als pastoraal werkster en droomden ook luidop over de toekomst. © Remy Van Looveren

Op 30 september 2012 vierden we feest!

Veertig jaar geleden werden Andrea Caers, Maria Hentzen en Agnes Rossano gezonden als eerste pastoraal werksters in het bisdom Antwerpen. Sindsdien volgden een kleine tweehonderd vrouwen en mannen hen op die weg. Van de vijftig jaar geschiedenis van het bisdom Antwerpen schreven de PWW's er veertig mee, in steeds meer verantwoordelijke functies. Reden genoeg voor een feestelijke bijeenkomst met heel de PWW-familie.

Ria Boden

Agnes Rossano
© Remy Van Looveren

Andrea, Agnes en Maria vatten hun pionierswerk als pastoraal werkster aan in 1972. Ze hadden geen voorbeelden, geen rolmodellen. 'Pastoraal werkster' was nog geen begrip. Het was een tijd van zoeken. Dat maakte hen soms onzeker. Tegelijk waren ze zich er terdege van bewust dat ze een belangrijke weg baanden voor wie na hen zou komen.

Gaandeweg, met vallen en opstaan, leerden zij welke invulling ze konden en mochten geven aan hun beroep. Veel hing af van de priesters met wie ze samenwerkten. Zowel Agnes als Andrea hadden het geluk in die eerste periode te mogen samenwerken met loyale en collegiale priesters die hen alle kansen gaven en hen stimuleerden in hun zoektocht. Dat was toen niet vanzelfsprekend. Heel wat priesters waren het niet gewoon om met vrouwen om te gaan of hun taken te moeten delen. Later ondervonden Agnes en Andrea wel wat tegenstand. Steeds trok de PW aan het kortste eind, met heel wat frustraties als gevolg.

Maria wilde zich graag inzetten voor en met de allerarmsten, maar kreeg weinig medewerking van het parochiesecretariaat. Ze ging dan maar zelf op zoek naar mensen in armoede en vond hen in gangetjes en steegjes, achter poortjes en op kleine kamertjes. De kloof tussen de parochiale werking en de zorg voor verdoken armoede was groot. Voor de mensen in armoede was de kerkruimte te groot, te ver, te stil. Ze voelden er zich niet thuis. Vanuit hun schrijnende vraag 'wanneer mogen wij mens worden?' ging Maria haar pastorale weg via de categoriale pastoraal met het Centrum Kauwenberg.

Een weg van veertig jaar en meer

Vandaag weet iedereen ongeveer wel wat een pastoraal werk(st)er is. Vrouwen hebben hun plaats veroverd binnen het dienstwerk van de Kerk. Vrouwen hebben een eigen gevoeligheid en een eigen manier van in het leven staan. Dat creëert een evenwicht in de manier waarop de Kerk aanwezig is bij het leven van mensen.

Maria Hentzen
© Remy Van Looveren

Toch blijven heel wat pijnpunten van veertig jaar geleden ook vandaag actueel. Samenwerking met priesters blijft op vele plaatsen een heikele kwestie. Er wordt nog al te vaak in termen van concurrentie gedacht, in plaats van in termen van samenwerking en complementariteit, zowel door priesters als door lekenpastores. Vaak is het een kwestie van persoonlijkheid. Passen de karakters bij elkaar? Is er bereidheid om samen te werken?

Tot slot

De discussie over de plaats van de lekenpastor binnen de ambten en bedieningen in de Kerk is belangrijk. Mensen willen weten waar ze staan, hoe er naar hen gekeken wordt en hoe ze geapprecieerd worden. Maar één ding lijkt me toch veel belangrijker: pastor word je maar bij de gratie van de mensen voor wie je pastor wilt zijn. Het zijn zij die van ons een pastor maken door het vertrouwen dat zij in ons stellen en het appel dat zij op ons doen. Dat mocht ik onverwacht ervaren toen een lieve dame me voorstelde aan haar collega als "mijn pastor, die elke dag even langskwam toen ik in het ziekenhuis lag". Pastor mógen zijn voor mensen, dat maakt gelukkig.

Andrea Caers (links) en Ria Boden (rechts) zijn het erover eens: Pastor word je maar bij de gratie van de mensen voor wie je pastor wilt zijn. © Remy Van Looveren

**“
Net als voor Paulus is het ook voor ons een zoektocht en uitdaging om alle gaven en charisma's in de gemeenschap een plaats te geven. Zonder in termen van tegenstellingen of uitsluiting te denken, maar in termen van aanvulling: man en vrouw, gehuwd en niet gehuwd, jong en oud, gewijd en niet-gewijd.
”**

EEN NIEUWE KIJK

VIJFTIG JAAR TWEDE VATICANAANS CONCIILIE

Het Tweede Vaticaans Concilie, dat paus Johannes XXIII tot verrassing van velen samenriep, was voorpaginanieuws. © De Standaard, www.volgconcilie.be

Vijftig jaar geleden ging het Tweede Vaticaans Concilie van start. De documenten die over drie jaar tijd verschenen (1962-1965) zouden de Kerk in een andere verhouding plaatsen tot de wereld zoals die zich toen ontwikkelde. Dat was een nieuw gegeven in de kerk-geschiedenis.

Lea Verstricht

Johannes XXIII opent het Tweede Vaticaans Concilie. © www.volgconcilie.be

Vijftig jaar geleden ging het Tweede Vaticaans Concilie van start. De documenten die over drie jaar tijd verschenen (1962-1965) zouden de Kerk in een andere verhouding plaatsen tot de wereld zoals die zich toen ontwikkelde. Dat was een nieuw gegeven in de kerkgeschiedenis.

De jaren zestig van de vorige eeuw gingen niet onopgemerkt voorbij. Revoluties en omwentelingen dwongen de westerse samenleving om een nieuwe manier van (samen)leven te ontwikkelen. De seksuele revolutie en de taalstrijd zijn de bekendste. Maar ook de ontwikkelingen in de media, de opkomst van nieuwe muziekgenres en de bijhorende evenementen bepaalden mee de richting waarin de westerse wereld evolueerde.

Net in die 'woelige' jaren riep paus Johannes XXIII een kerkvergadering bijeen met de bedoeling de Kerk bij de tijd te brengen. In die oproep en in de bijeenkomsten van het Tweede Vaticaans Concilie weerklonk ook de dynamiek van die jaren. Met het nodige optimisme ontwikkelde de Kerk de ambitie om in dialoog met de wereld een bijdrage te leveren aan het geluk van mensen en "een eerlijke medewerking" te verlenen aan "de vestiging van de universele broederschap". (*Gaudium et Spes* 3) Een andere Kerk leek geboren. Ze wou en zou in dialoog staan met de wereld waarin ze bestaat.

Volkstaal

Een van de begrippen die geassocieerd worden met Vaticanum II is de volkstaal. Het zou boeiend zijn om het verband te onderzoeken tussen de oproep van het Tweede Vaticaans Concilie om de liturgie in de volkstaal te ontwikkelen en de taalstrijd die enkele jaren later "Leuven Vlaams" scandeerde. Heeft de Kerk dergelijke evoluties gestimuleerd door zich

voluit aanwezig te weten in de wereld en in haar poging mensen te verstaan, hun taal te spreken en hen zo te raken in wat hen ten diepste bezielt?

Het begrip 'volkstaal' wordt vooral toegepast in de liturgie na Vaticanum II, maar gaat veel verder dan de verandering van de 'mistaal' van het Latijn naar het Nederlands. Het hele document *Gaudium et Spes* (zie kader) ademt de sfeer van de volkstaal, de taal die gesproken en begrepen wordt door mensen van deze tijd. Die eigentijdse taal kunnen we dé karakteristiek noemen van dat document. Zowel op lokaal, diocesaan als mondiaal vlak legt de Kerk in *Gaudium et Spes* zichzelf op in de eigen tijd actief aanwezig te zijn en mensen aan te spreken met de toon en de inhoud van het evangelie. Juist dat kenmerk maakt dat dit document ook vandaag hoogst actueel is.

Elke generatie opnieuw

Een van de meeste opmerkelijke zinnen uit *Gaudium et Spes* is dat de Kerk "een voor elke generatie verstaanbaar antwoord moet geven" op de blijvende vragen van de mensen. Die zinsnede impliceert dat de Kerk relateert wat zij aan mensen vertelt. Niet haar antwoorden hebben eeuwigheidswaarde, wel de vragen over de zin van het bestaan. Vijftig jaar na het verschijnen - en dus verschillende generaties verder - dwingt deze pastorale constitutie de Kerk na te denken over haar aanwezigheid in de wereld en wat ze te zeggen heeft aan mensen van vandaag.

Op het einde van de inleiding van het document richten de concilievaarders zich tot allen "om het mysterie van de mens te belichten en om mee te werken aan de oplossing van de voornaamste problemen van onze tijd". Mensen die zich verbonden weten met Christus en zo tot Kerk worden, krijgen hier een ernstige opdracht. Waar situeren zich de problemen

van deze tijd? In welke mate zoeken we samen met de medeburgers naar mogelijke antwoorden? Als mensen niet snel geneigd zijn tot dialoog met de kerkgemeenschap, waaraan ligt dat dan? Spreken we de 'volkstaal'? Geven we antwoorden die voor de huidige generaties verstaanbaar zijn? Het zijn vragen die vooraan op de agenda zouden moeten staan van elke kerkvergadering, lokaal, diocesaan of mondiaal.

Gaudium et Spes barst van optimisme en hoop en ziet de situatie van de wereld toch voldoende ernstig onder ogen. Waar barsten wij vandaag van hoop en vreugde? En kennen we het verdriet en de angsten van de mensen? Alleen al door die vraag is deze constitutie een schat in de kerkelijke documenten van de voorbije tweeduizend jaar. Aan ons allen om het waar te maken.

Herbeleef het Concilie

Op <http://volgconcilie.be> kun je het Concilie dag na dag herbeleven, zoals het vijftig jaar geleden verliep. Op www.facebook.com/Volgconcilie kun je de actuele discussies op de voet volgen en deelnemen aan het debat. Filmpjes, blogs van deelnemers, dag-op-dag-berichten en uniek archiefmateriaal brengen de unieke spirit van het Concilie tot leven voor iedereen. Je ontdekt het verhaal en de mensen achter de baanbrekende ideeën van het Concilie.

Volgconcilie is een initiatief van het Studiecentrum Kerk en Media vzw met medewerking van CCV (Partner in Christelijk Vormingswerk vzw), Halewijn (Uitgeverij, Drukkerij), Centrum voor Conciliestudie Vaticanum II van de KU Leuven, KADOC (Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving) en het Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen. Info bij Sim D'Hertefelt, projectcoördinator, 0496 25 83 29, sim@kwintessens.be.

Gaudium et Spes

Gaudium et Spes (Latijn voor *Blijdschap en Hoop*) is chronologisch de laatste van de vier constituties die werden uitgevaardigd door het Tweede Vaticaans Concilie (op 7 december 1965, daags voor het slot van het Concilie) en meteen het langste van de zestien documenten van Vaticanum II. Het is de enige concilietekst die niet dogmatische maar pastorale constitutie werd genoemd.

Dit document met de ondertitel *Over de Kerk in de wereld van deze tijd* behandelt de morele vragen van het huwelijk en het gezin tot de kwesties van cultuur en wetenschap, economie en politiek, en roept de christenen op tot een houding van dialoog met 'de wereld' en het 'atheïsme' om een rechtvaardige en vreedvolle samenleving tussen de volkeren te verwezenlijken. (HH)

Toppers uit Gaudium et Spes

"De vreugde en de hoop, het leed en de angst van de hedendaagse mens, vooral van de armen en van alle lijdenden, zijn ook de vreugde en de hoop, het leed en de angst van Christus' leerlingen; en er is niets echt menselijks, of het vindt weerklank in hun hart."

"Daarom richt het Tweede Vaticaans Concilie, na zich dieper te hebben bezonnen op het mysterie van de Kerk, zich thans zonder aarzeling niet alleen tot de leden van de Kerk en tot alle christenen, maar tot alle mensen zonder onderscheid, en het wil hun duidelijk maken hoe het de aanwezigheid van de Kerk ziet in de wereld van onze tijd."

"Wil de Kerk deze taak kunnen vervullen, dan moet zij voortdurend de tekenen van de tijd bestuderen

en ze trachten te verklaren in het licht van het Evangelie, om zo, op een voor iedere generatie verstaanbare wijze, antwoord te kunnen geven op de eeuwige vragen van de mensen omtrent de zin van het tegenwoordige en toekomstige leven en hun onderlinge verhouding. Het is daarom nodig, dat wij de wereld, waarin wij leven, met haar verwachtingen, haar idealen en haar vaak dramatische trekken, leren kennen en begrijpen."

Op de schouders van de Concilievaarders rustte de zware taak de Kerk bij de tijd te brengen. © www.volgconcilie.be

GROEP IN DE KIJKER

STERZANGERS-OP PAD

*Sterzangers op pad. Helpen en delen.
Door te zingen voor leeftijdgenootjes wereldwijd.
© Ilse Bonné*

Een middagpauze van een doordeweekse dinsdag in de lagere school van Rumst-Vosberg. Diaken Bert Hellebaut en zes vormelingen - Michiel, Gitte, Julie, Viktor, Dylan en Hanne - vertellen honderduit over hun Sterzingen begin dit jaar. Dat is het traditionele driekoningenzingen in een solidair Missiokleedje. Kinderen, vooral vormelingen, trekken op zes januari van deur tot deur om de geboorte van Jezus te verkondigen en om zingend solidariteit te vragen met leeftijdgenoten wereldwijd.

Anneleen Wouters

*(van links naar rechts) Sterzangers van dienst: Dylan, Michiel, Viktor, Julie, Gitte en Hanne.
© Anneleen Wouters*

Wat deden jullie precies vorig jaar met Sterzingen?

Michiel: We begonnen die dag met een viering in de kerk. Een missionaris vertelde over zijn leven en werk in Afrika.

Julie: Dat vond ik heel interessant. Meer dan veertig jaar was die man daar actief. Ik was onder de indruk van wat hij er allemaal heeft gerealiseerd.

Dylan: Na de viering verkleedden we ons als de drie koningen en gingen we in verschillende groepjes Sterzingen. We trokken van deur tot deur, belden aan bij de mensen, zongen een lied en gaven de flyer van Sterzingen af.

Michiel: We legden uit dat we van de parochie waren. Dan begrepen de mensen meteen dat we niet zongen om onze eigen zakken te vullen, maar dat we de opbrengst wegschonken.

Gitte: Heel wat mensen waren geïnteresseerd in onze actie. Ze vroegen waarom we dat deden en voor welk land we zongen. We vertelden dat we geld inzamelden voor kinderen in Libanon. Ze zullen het gebruiken om scholen te bouwen en in de ziekenzorg.

Viktor: Maar soms deden de mensen hun deur niet open en deden ze alsof ze niet thuis waren. Dat vond ik niet eerlijk.

Vinden jullie het belangrijk om iets te doen voor andere kinderen?

Gitte: Ja, ik wel. Sommige kinderen hebben veel en anderen niets. Dat moet toch een beetje beter verdeeld worden. Helpen en delen, dat doe je als je gevormd bent. Als je je vormsel doet, moet je leren delen met anderen.

Kun je de wereld veranderen als je zelf meer deelt en helpt?

Viktor: Veranderen of een echt groot verschil maken? Neen, dat denk ik niet. Maar ietsje beter? Ja, dat wel.

Michiel: Ik denk het wel. Als iedereen elkaar wat zou helpen, zouden er veel meer mensen blijven leven en blij zijn.

Julie: Als je alleen aan jezelf denkt, is dat niet leuk voor de anderen. Je moet aan elkaar denken en je mag niemand uitsluiten. Bij het Sterzingen waren we met veertig kinderen van Kring 11 en 12 en van de KLJ. Het was heel leuk om met zoveel leeftijdgenootjes samen te zingen. En, hoe meer kinderen meedoen, hoe meer geld we kunnen bijeenzingen.

Michiel: Wij haalden vorig jaar maar liefst vijfhonderd euro op. Nog nooit spaarden we zoveel bijeen in onze parochie. Ik ben heel fier dat ik mijn steentje heb mogen bijdragen. En ik ben er zeker van dat onze vriendjes in Libanon er heel blij mee zullen zijn.

Op 6 januari 2013 trekken duizenden Sterzangers op pad. Ze zingen dan voor het Emiliani Somascos College van Guatemala-City. Ook jouw groep kan meedoen.

Meer info bij
Missio-Antwerpen,
Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen
Tel 03 287 35 87 - antwerpen@missio.be
www.missio.be

ESTAFETTE

EEN VRIJWILLIGER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Kristel Asselberg vertrok als prille twintiger naar Chili om er als ontwikkelingshulpster aan de slag te gaan.

In Estafette vertelt een vrijwilliger in de Kerk over wat hem of haar drijft. Kristel Asselberg, gescheiden en mama van Maarten, trok als jonge vrouw naar Chili. Nu steekt ze een handje toe in de parochie Heilig Hart in Boom.

Ik zoek naar synoniemen of verklaringen van de term 'vrijwilliger' om mezelf in deze groep mensen te kunnen plaatsen. Ik ben momenteel helemaal niet de vrijwilliger die zich dagelijks of wekelijks inzet, zoals vandaag velen doen. Mijn engagement op dit vlak is de laatste jaren herleid tot af en toe voorzingen in de kerk of nu en dan een homilie verzorgen.

Verbondenheid met de Kerk was van jongs af een constante in mijn leven. Als jong gezin woonden mijn ouders en ik in een nieuwe parochie, Sint-Jan te Aartselaar. Vaak deed de pastoor een beroep op mij en andere kinderen om te zingen, toneel te spelen, een choreografie te brengen. Ook mijn ouders waren erg actief in de parochie. Kerk, gemeenschap en geloof kregen daardoor een belangrijke plaats in mijn leven.

Kristel Asselberg werkte zes jaar in de volkswijken van Chili. Die ervaring zou haar leven kleuren.

Gaandeweg ervoer ik geloof als een uitnodiging om mee te bouwen aan een wereld waarin een warm plekje is voor iedereen. Vanuit deze oproep tot solidariteit vertrok ik als prille twintiger naar Chili om daar als ontwikkelingshulpster aan de slag te gaan. Zes jaar lang woonde ik in de volkswijken rond de hoofdstad Santiago. Ik kreeg er de kans twee projecten uit te bouwen. Het was een ervaring die mijn verdere leven zou kleuren. De Chilenen uit de volkswijken zijn ontzettend warm, gastvrij en solidair. Samen zijn en delen, zorg dragen voor elkaar, vrijwillige inzet, het is er vanzelfsprekend. Ik was er getuige van hoe zo'n manier van samenleven mensen gelukkig kan maken, ondanks vele problemen en grote armoede.

Terug in België, word ik ook vandaag in mijn baan in de sociale sector geregeld geconfronteerd met mensen in armoede, sociale achterstelling en eenzaamheid. Telkens opnieuw raken hun schrijnende verhalen me. Telkens opnieuw ervaar ik ze als een appel. Natuurlijk kan ik de problemen van anderen niet altijd oplossen, maar ik kan er wel zijn voor die ander. Ik kan luisteren, interesse tonen, suggesties doen om tot een oplossing te komen. Vaak krijg ik daarvoor iets terug: een warme glimlach, een dankbare blik, en later nog een deugddoende babbel. Dit

is voor mij christen-zijn. Samen, aandacht, oog voor de ander en eenvoud zijn voor mij kernwoorden.

Ook in mijn persoonlijke leven kreeg eenvoudig een belangrijke plek. Ik probeer afstand te nemen van onze jachtige maatschappij die ons meesleurt in een rush naar steeds meer hebben en doen. Hoe meer ik dit oefen en beleef, hoe eenvoudiger het leven lijkt te worden. Genieten van de kleine dingen, de schoonheid van de natuur, een warme babbel, een fijn gesprek...

Nu mijn zoon groter en zelfstandiger wordt, herken ik bij mezelf het verlangen om opnieuw een engagement op te nemen. Ik startte terug in de parochie waar ik vroeger actief was in het parochiaal team. Geregeld zing ik er voor. Dit werkjaar stap ik mee in de liturgische werkgroep en zal ik af en toe ook de homilie verzorgen. Geloof geeft mijn leven richting. Een engagement opnemen in de Kerk betekent voor mij terug naar de kern. Daarbij de kans krijgen te delen en te herbronnen en op mijn manier geloof door te geven is wondermooi.

VERJAARDAG

Op 4 januari is het vier jaar geleden dat Mgr. Johan Bonny tot bisschop van Antwerpen werd gewijd. Dit zal gevierd worden met een pontificale eucharistieviering in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal op 6 januari om 17 uur. Mgr. Bonny gaat voor in concelebratie met vicarissen, kapittel en priesters van het bisdom Antwerpen. Alle priesters zijn welkom om te concelebreren (ze dienen wel een albe mee te nemen).

Mgr. Johan Bonny gaat voor in de plechtige eucharistieviering in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal op het slotfeest van 'Kerk onder stroom'.
© Mark Walker

OVERLIJDEN

Op 17 september 2012 overleed te Arendonk Charles Karel Gijs, voormalig pastoor te Baarle-Hertog, Sint-Remigius.

Op 9 oktober 2012 overleed te Turnhout Karel Lodewijk Laurysens, voormalig pastoor-deken te Zandhoven Sint-Amelberga.

Op 15 oktober 2012 overleed te Zoersel Josephus Jozef Hasenbroeck, voormalig pastoor te Kapellen, Onze-Lieve-Vrouw van Vrede.

STOPZETTINGEN

Jan Hans Eelens, nam per 16 oktober 2012 ontslag als pastoor te Brasschaat, Heilige

Familie, *Rustoord-Kaart*; Brasschaat, Sint-Jozef, Driehoek en Brasschaat, Heilig Hart, *Donk*.

Hans Vanackere, deken van de Zuiderkempen, nam per 30 september 2012 ontslag als pastoor-deken te Geel, Heilig Hart. Zijn overige functies blijft hij behouden.

Magda Van der Borght, zuster van het Heilig Hart van Maria, van Berlaar, lid van het vicariaatsteam voor de vrouwelijke religieuzen, nam per 1 september 2012 ontslag.

Bij beslissing van de bisschop is een einde gesteld aan de pastorale activiteiten van Herman Verachten, diaken, per 31 juli 2012.

Els Verheyen, pastoraal werkster, nam per 30 september 2012 ontslag als dekenaal medewerkster verkondiging in het dekenaat Noorderkempen.

Leo Wens, echtgenoot van Marleen Van Gestel, diaken te Retie, Sint-Job, *Schoonbroek*, nam met ingang van 1 september 2012 ontslag.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerk(st)ers van harte te danken.

BENOEMINGEN

Paul Renders, pastoraal werker, voorheen parochieassistent te Turnhout, Goddelijk Kind Jezus; Turnhout, Heilig Hart; Turnhout, Onze-Lieve-Vrouw Middelaars en Turnhout, Sint-Pieter, werd per 1 november 2012 benoemd tot medewerker van de vicaris, bevoegd voor de Caritassector.

Paul Renders, minderbroeder-franciscaan, werd per 1 oktober 2012 benoemd tot verantwoordelijke voor de pastoraal bij de binnenschippers en tot pastoor van het Kerkchip Sint-Jozef.

Jozef Vanhoof, voorheen verantwoordelijke voor de pastoraal bij de binnenschippers en pastoor van het Kerkchip Sint-Jozef, werd per 1 november 2012 benoemd tot parochievicaris te Antwerpen-Deurne, Sint-Rumoldus. Hij blijft parochievicaris te Antwerpen, Sint-Paulus en hoofdaalmoezenier van *Apostolatus Maris* te Antwerpen.

De twaalf parochies van de federatie Geel werden vanaf 1 oktober 2012 toevertrouwd aan de pastorale zorg van een priesterrequis met als leden: Jan Verheyden, die tevens moderator is van de

priesterrequis, voorheen pastoor te Geel, Sint-Franciscus, *Elsum*; Geel, Sint-Hubertus, *Ten Aard*; Geel, Sint-Dimpna en Geel, Sint-Lambertus, *Bel*. Daarnaast blijft hij pastoor van het MPI Maria Hulp der Christenen te Geel-Oosterlo; en Dirk Van den Broeck, voorheen parochievicaris te Herentals, Sint-Bavo, *Noorderwijk*; Herentals, Sint-Waldetrudis, *Bovenkerk*; Herentals, Sint-Antonius van Padua; Herentals, Sint-Jan De Doper, *Molekens*; Herentals, Sint-Niklaas, *Morkhoven* en Herentals, Onze-Lieve-Vrouw.

Ann De Ceulaerde, Godelieve *Lieve Helsen*, Maria *Mia Schoofs* worden als parochieassistenten gezonden om deze pastorale ploeg te versterken. Marcellus Marcel Daems, voorheen pastoor te Geel, Sint-Laurentius, *Zammel* en Geel, Sint-Lucia, *Oosterlo* werd per 1 oktober 2012 aldaar benoemd tot lid van de priesterrequis.

ZENDINGEN

Rita Boeren werd per 1 oktober 2012 als pastoraal werkster gezonden, en dit in het bijzonder als parochieassistent in de federaties Morsel, Edegem en Boechout-Hove-Vremde, met ankerpunt in de federatie Morsel, delend in de globale zorg (diaconie, liturgie en verkondiging), met bijzondere toelag op het terrein van de verkondiging, meer bepaald de volwassenencatechese, voor de generaties dertigers en veertigers.

Griet Van Coillie, pastoraal werkster van het aartsbisdom Mechelen-Brussel, werd per 1 maart 2012 gezonden tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het Heilig-Hartziekenhuis te Mol.

Naomi Van der Velden, voorheen pastoraal ziekenhuiswerkster in het Sint-Vincentiusziekenhuis (GZA-groep) te Antwerpen, werd per 1 oktober 2012 gezonden tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het Heilig-Hartziekenhuis te Lier.

AANSTELLINGEN

Lea Cools, ursulin van Tildonk, werd per 1 oktober 2012 aangesteld tot gevangenisalmoezenier te Turnhout.

Griet Wouters, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 december 2011 aangesteld tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het AZ Sint-Dimpna te Geel.

NAAR DE ANDER TOEGEKEERD

IN MEMORIAM MGR. CYRIEL EYKENS

Op 29 september nam het bisdom afscheid van Mgr. Cyriel Eykens, erevicaris-generaal van het bisdom Antwerpen. In de gedachtenisviering in de Sint-Willibrorduskerk in Berchem riep Mgr. Van den Berghe, bisschop-emeritus van Antwerpen, het leven en de persoon op van de priester met wie hij gedurende zijn hele episcopaat intens samenwerkte.

Mgr. Cyriel Eykens

“Drie weken voor Mgr. Eykens overleed, vierden we met enkele vrienden zijn 84ste verjaardag. Hij was toen al zwaar getekend door een slopende ziekte. Terwijl wij niet goed wisten wat te zeggen, sprak hij - wat moeizaam, maar heel rustig en helder - ieder van ons aan en zei ons wat we voor hem hadden betekend. Dit naar ons toegekeerd zijn, weg van zijn eigen situatie, trof ons diep. Het is tekenend voor de manier waarop hij in het leven stond.”

“In zijn laatste interview over Mgr. Daem en over - wat hij noemde - 'de ongelooflijk boeiende tijd' van het begin van het heropgerichte bisdom toonde hij meteen wie hij was, wie hij wou zijn en wie hij inderdaad geweest is: een beleidsman, die in collegialiteit met zijn bisschop en zijn collega's, in een sfeer van vriendschap en vertrouwen, alle problemen die zich aandienend ernstig wilde bespreken, een voor een wou aanpakken en zo goed mogelijk oplossen.”

“Als eerstbenoemde vicaris nam hij de organisatie van de bisschopswijding van Mgr. Daem, van het nieuwe bisdom en van de bisschoppelijke curie op zich en bracht dat alles tot een goed einde.”

“In de jaren na het Concilie zette hij zich vooral in om de uitvoeringsbesluiten van de *Constitutie over de heilige Liturgie* in goede banen te leiden. (...) Terwijl hij over de grenzen van het bisdom heen ook een voorname rol speelde in de organisatie van de jaarlijkse Liturgische Dagen en in de publicatie van het Nederlandse Brevier.”

“Het best voelde hij zich thuis in het domein van het kerkelijk recht. Als officiaal en rechter ging zijn zorg uit naar een correcte, heldere en goed gemotiveerde rechtspraak, maar tegelijk ook naar het welzijn van de betrokken mensen. Ook buiten ons bisdom waren zijn onderlegheid als kerkjurist en zijn wijsheid als beleidsman bekend. Zo werd hij gekozen als co-voorzitter van de Gemengde Vlaams-Nederlandse Commissie voor de vertaling van de nieuwe *Codex Iuris Canonici*, zijn levenswerk als kerkjurist. (...) Later werd hij de gewaardeerde officiaal van de Interdiocesane Rechtbank van Tweede Instantie.”

“Daarnaast stond hij als vicaris ook jarenlang in voor de gezinspastoraal. Vanuit zijn ervaring in de kerkelijke rechtbank legde hij daar een bijzondere aandacht aan de dag voor de pastoraal van de echtgescheidenen.”

“Zelf keek Mgr. Eykens tevreden terug op zijn leven. Op het einde moest hij wel de zware weg gaan van een pijnlijke en onbarmhartige ziekte, maar hij heeft de situatie weten te aanvaarden. Aan een vriend zei hij: 'Ik heb toch een goed leven gehad en ik kan het Onze-Lieve-Heer toch niet kwalijk nemen als er nu een paar moeilijkere jaren komen.' Hij ruste nu in Gods lieve vrede!”

© Mark Walker

CCV organiseert vorming en begeleiding voor professionele en vrijwillige medewerkers in onze Kerk.

Hieronder vind je een selectie van initiatieven. Het volledige aanbod vind je op www.ccv.be/antwerpen. Ook op aanvraag werkt CCV programma's uit.

BIJBELSE STUDIEDAG

Het boek *Apocalyps*

begeleiding: Egbert Rooze

Het mysterieuze boek *Apocalyps* is in codetaal geschreven. Tijdens deze studiedag proberen we die taal te ontcijferen. Het getal 666 krijgt bijvoorbeeld een veelzeggende betekenis. Breng je Bijbel (en je gsm-code) mee.

24 januari 2013, 9.30 - 16.00 uur
TPC Antwerpen

Tijdens vormingen en studiedagen put CCV uit een brede waaier van werkvormen en technieken.

KEN JIJ NOG EEN GOEDE MOP?

Omggaan met racistische uitspraken en racistisch gedrag

begeleiding: Maria Verwimp in samenwerking met KMS vzw, Didier Vanderslycke en Thomas Peeters

In dagelijkse contacten sluipen gemakkelijk racistische uitspraken en racistisch gedrag binnen. Zulke discriminatie zet aan tot het uitsluiten en vernederen van anderen. Deze vormingsavond onderzoekt hoe je hiermee kunt omgaan.

4 februari 2013, 20.00 - 22.00 uur
parochiezaal Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt,
Mechelsesteenweg 233, Lier

HET EVANGELIE VAN JOHANNES

begeleiding: Egbert Rooze

Deze theologische cursus over het vierde evangelie staat bijvoorbeeld stil bij de volgende vragen: 'In welke context schreef Johannes?', 'Waarom staat de tempelreiniging vooraan?', 'Wie is die leerling die Jezus liefhad?'. Het opzet van de cursus is interactief: je denkt en doet mee.

Dinsdagen 19, 26 februari, 5, 12, 19, 26 maart, 16, 23, 30 april, 7 en 14 mei 2013, 9.30 - 12.30 uur.
TPC Antwerpen. Voor meer details:
www.ccv.be/antwerpen of tel 03 287 35 83.

Inschrijven doe je minstens een week voor de startdatum via mail of via onze website én door de deelnameprijs vooraf over te schrijven op rekeningnummer BE85 4034 1722 9106 van CCV in het bisdom Antwerpen.

Meer weten?

Een overzicht van alle activiteiten die door de verschillende diensten, verenigingen en bewegingen in ons bisdom georganiseerd worden, vind je op:

- www.bisdomentwerpen.be (klik op kalender in de linkerkolom)
- via de link op onze website www.relevant-bisdomentwerpen.be

NAASTE

Bij Lucas 10, 25-37

“ Jezus gaf ten antwoord: “U zult de Heer uw God liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf.” ”

Een avond op café, met een groepje oud-leiding, in 't Pleintje. Mijn goeie vriend Bruno komt binnen, gezicht op onweer - zoals wel vaker. "Ik vraag niks", zeg ik hem. "Och jong", antwoordt hij, waarna hij zijn trappist bestelt.

We laten hem een tijdje zwijgen, we kennen hem. Bruno trekt zich alles aan, denkt na over alles, is enorm creatief, zoekt permanent naar geluk maar botst vooral op onbegrip. Is figuurlijk met een te dun vel geboren...

En dan, toch nog onverwacht, terwijl de anderen in een druk gesprek over voetbal verwickeld zijn, komt zijn vraag, stil, ernstig, in korte zinnen en woorden. "Nu moet ge mij dat 's uitleggen. Was deze middag op een trouw. Vertelden iets uit den Bijbel. Over eeuwig leven. Samaritaan. Vroeger nog gehoord. En ook: uwe naaste graag zien." Stille. En dan: "Naaste... Wat is dat voor iets jong!?! Nooit begrepen. Wie is dat, mijne naaste? Gij kent daar toch zoiets van, niet? Awel?"

Ik bestel twee nieuwe trappisten. Wik mijn woorden. Bruno wil 'vooral gene zever', zoals hij dat zelf noemt. Ik wacht tot het bier voor ons staat.

Maar ik wacht te lang. Er zit hem blijkbaar nog iets dwars.

"Gisteren iets meegemaakt jong." Stille - ik wacht. "Aan 't station. Op weg naar den bureau." Bruno

werkt op de belastingen, als bode, ondanks zijn intelligentie... "Den Bart loopt daar ook", vervolgt hij. "Ge weet wel, onze jurist. En de Leo, diene brave, die wij altijd 't pastoorke noemen. Allez, er loopt daar veel volk." Hij drinkt even, windt zich op. "In dat zijstraatje langs waar we sneller aan den bureau komen. Een man in de goot. Spierwit. Ademt nog. Bloed op de stoeprand. En braaksel. We staan er in groep rond. Een voor een iedereen weg. 'Vergadering', mompelt den Bart. 'Ben nu al te laat.' - 't pastoorke... Verdomme! Heb den 100 gebeld. Mee naar de kliniek. Lang gewacht. Tot alle onderzoeken voorbij waren. Freddy heet hij. Meegegaan tot op zijn kamer. Mijn gsm-nummer gegeven. Daarnet gebeld. Evolueert goed, morgen mag ik op bezoek... " Hij nipt aandachtig van zijn bier. "En dan nog een nota gekregen op den bureau omdat ik weer te laat was... Verdomme!"

**“Naaste...
Wat is dat voor iets jong!?!
Nooit begrepen. Wie is dat, mijne naaste?”**

We zwijgen een tijdje. "Weet je", probeer ik dan voorzichtig. Hij kijkt me aan. "Weet je wie de naaste is geworden van Freddy?"

Hij kijkt weg. Pakt zijn trappist, zet die terug neer. Kijkt me aan. Er komt traagjes een glimlach om zijn mond...

Jos Marien

IN HET BAD

Jonge begeleiders lieten zich een week lang onderdompelen in een bad van werkvormen.

Sinds 2001 beschikt Jongerenpastoraal IJD over een erkenning van de overheid om kadervormingscursussen te organiseren. In de praktijk betekent dit dat we zelf kunnen instaan voor de vorming van onze begeleiders.

In 2001 was de eerste cursus animator een feit. Jonge begeleiders lieten zich een week lang onderdompelen in een bad van werkvormen. Op creatieve wijze leerden ze hun rol als begeleider opnemen. Na het succes van de cursus animator volgden ook een cursus hoofdanimator voor begeleiders die hoofdleder willen worden en een cursus instructeur voor begeleiders die graag vorming willen geven aan andere begeleiders. Tot nog toe volgden 375 jongeren de cursus animator, 105 de cursus hoofdanimator en 65 begeleiders de cursus instructeur. Enkele getuigenissen:

Voor Kristien Van Baden van de Plussers van Wijnegem was de cursus animator een ideale voorbereiding op het geven van leiding in de praktijk. "Het doet je beseffen dat leiding geven veel meer is dan elke week present zijn. De cursus geeft je handvatten om activiteiten van het begin tot het eind in elkaar te steken."

Pieter Smets, duivel-doet-al bij de Plussers van Brasschaat, de jeugdpastorale werking Jozib en IJD Antwerpen, volgde de cursus hoofdanimator. "De cursus was niet alleen erg praktisch, maar ook onmiddellijk toepasbaar. Ik leerde mezelf als begeleider nog beter kennen. De rollenspelen over moeilijke situaties vormden voor mij een hele uitdaging. Vooral de veilige oefenruimte vond ik waardevol. Ik heb ook genoten van de kans om over onze kijk op jongerenpastoraal van gedachten te wisselen met begeleiders uit heel Vlaanderen. Echt verrijkend!"

Thijs Van den Brande volgde de cursus instructeur omdat hij naast zijn actieve begeleidersrol bij de Plussers van Brasschaat en zijn engagement als vrijwilliger bij IJD, ook zelf graag cursus wilde geven. Hij ontdekte dat hij op een rustige manier vorming geeft, terwijl hij als begeleider doorgaans heel levendig uit de hoek komt. Hij liep stage als instructeur tijdens de cursus animator in de paasvakantie: "Wat een intens vormingsbad!", blikt Thijs terug. "Zes dagen non-stop alles geven voor de cursus. Je zag alle deelnemers veranderen en groeien naarmate de week vorderde."

Griet Schellekens heeft zowat alle cursuswattertjes doorzwommen. Zij volgde de drie cursussen en gaf ze ook alle drie als instructeur. Griet: "Op een cursus word je hartelijk ontvangen en meteen ondergedompeld in het thema. Gedurende een week intensieve training leer je tijdens allerhande activiteiten omgaan met jongeren. Je krijgt theorie op een speelse, maar realistische manier. Je leert deze ook toepassen, weliswaar in een enigszins kunstmatige situatie, maar doordat je theorie aan praktijk kunt koppelen, voel je je gesterkt als begeleider. De setting van de cursus is een veilige oefenplek. Je leert er van jezelf, de instructeurs en de andere deelnemers. Door ervaringen uit te wisselen, krijg je een rijk en realistisch beeld van hoe het er in de praktijk aan toegaat. Daarnaast vormen deze cursussen ook je persoonlijkheid. Kortom, meedoen aan een cursus is een verrijking voor jezelf, voor de groep waarin je terecht komt en voor de mensen met wie je later samenwerkt. Een echte aanrader!"

<http://www.ijd.be/nationaal/vorming>.

Op 16 maart 2013 organiseert Jongerenpastoraal IJD Antwerpen in samenwerking met CCV en de begeleiders van pluswerkingen van het bisdom een vormelingsdag.

We willen 1.500 vormelingen en catechisten laten kennismaken met de vier basisingrediënten van jongerenpastoraal: ontmoeting, persoonlijke groei, engagement en geloven. We hopen dat de vormelingen niet alleen een fijne dag beleven, maar dankzij deze dag ook na hun vormsel de weg vinden naar een pluswerking of een jeugdpastorale activiteit.

De vormelingen worden om 9.30 uur verwacht aan het onthaal van de Hoge Rielen in Kasterlee aan de Molenstraat 62. Er is voldoende parkeergelegenheid. Het treinstation Tielen ligt op 2 kilometer. Na het onthaal en de opening starten de activiteiten op verschillende plaatsen. Om 17 uur keert iedereen huiswaarts. Deelnemen kost 10 euro per persoon. We voorzien een picknick en een vieruurtje. Inschrijven kan via mail met opgave van naam parochie, naam verantwoordelijke + adres + telefoonnummer, het aantal vormelingen en het aantal begeleiders. Na inschrijving houden we je via mail op de hoogte van verdere details.

Nog vragen? Aarzel niet om ons te contacteren op 03 454 11 44 of via ijdantwerpen@ijd.be.

PLUG & PLAY

Als mensen elkaar goed kennen, kunnen ze beter samenwerken. Daarom is een goede kennismaking belangrijk bij de start van elk initiatief: de lancering van een groep, de aanvang van een werkjaar, het begin van een vergadering... IJD Antwerpen ontwikkelde een kaft boordevol ideeën en een 'kennismakingskoffer'. Daarin vind je hapklare werkvormen met bijhorend materiaal waarmee je meteen aan de slag kunt. Ook het afronden en evalueren van een proces of activiteit verdient de nodige aandacht. Hiervoor stelt IJD Antwerpen een 'evaluatiekoffer' vol werkvormen ter beschikking. Beide koffers wachten in onze infotheek op gemotiveerde ontleners.

ijdantwerpen@ijd.be of 03 454 11 44.

VORMELINGEN DAG 16 maart 2013

DE BRAAMBES

Jim zit in het laatste jaar van de middelbare school. Een jaar lang springt hij wekelijks de fiets op om in het verzorgingstehuis dementerende bejaarden te helpen met het eten.

Wat begon als een opdracht voor school, groeide uit tot een levenservaring die hem echt raakt.

Het filmpje dat op checkpointtv.be te zien is, sluit aan bij het thema van deze *Relevant* en is alvast een hoopvolle aanrader.

WAS U ERBIJ?

Op het slotfeest van 'Kerk onder stroom' overspoelden zo'n zeventuizend mensen Antwerpen. De ene vond zijn weg al iets beter dan de andere. Maar geen nood, in opvallende gele fluohesjes stonden overal vrijwillige medewerkers klaar om de zoekende gelovige op weg te helpen. © Paul Hermans

Het leek wel zwaan kleef aan. Vanuit het bisschopshuis trok een lange stoet naar het Theaterplein voor de apotheose van het slotfeest. Begeleid door fanfares en politie, en toegewuifd door toevallige voorbijgangers bleef de rij maar aangroeien. © Remy Van Looveren

Ook in de parochies werd het slotfeest van het jubeljaar gevierd. In Sint-Valentinus te Poppel en Sint-Servatius te Ravels hadden ze daarbij bijzondere aandacht voor de zieken en zorgbehoevenden. © Roger Lemmens

Vijftig jaar bisdom Antwerpen. Dat lijkt erg oud in kindertogen. Tot de bisschop met de kinderen van basisschool De Graankorrel in Blaubeerg aan het tellen gaat. "Julie drie zijn acht jaar. Hoeveel is drie keer acht? 24, juist. En jij bent negen en jij tien jaar. Dat maakt samen 43. Wie is er zeven jaar? Dat is samen vijftig. Kijk nu eens om je heen: vind je vijftig jaar nog altijd oud?" © De Graankorrel

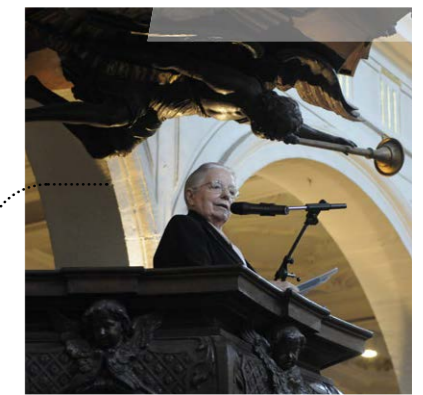
Geen Pavarotti in de kathedraal op de Werelddag tegen Armoede, maar mensen in armoede die met evenveel passie en emotie hun levenservaringen op muziek zetten en met hun ongekuitselde gezang de harten van alle aanwezigen veroverden. © Frank Bahnmüller

Uit de drie parochies van Oud-Turnhout trokken feestvierders per bus naar het slotfeest van *Kerk onder stroom*. Eerste halte: de Antwerpse Sint-Pauluskerk voor een beker verse pompoensoep uit Kasterlee. © Fred Vanderpoorten

Draden, kabels, schermen, microfoons, camera's? De kathedraal leek wel omgetoverd tot een filmset. Dat alles om de eucharistieviering op het slotfeest via televisie rechtstreeks in je huiskamer te brengen. © Mark Walker

Zelden zat een kerk zo vol. Zelden hingen jong en oud zo eensgezind en muistil aan iemands lippen. *Zuster Jeanne Devos preekt* in de Carolus Borromeuskerk over haar werk in de sloppenwijken van India. © Paul Hermans

Ongetwijfeld een van de jongste aanwezigen op het slotfeest. Supergeconcentreerd knutselt ze een vredesduif in elkaar. Alle vredesduiven vonden een stevige tak op het binnenplein van het bisschopshuis. Nadien vlogen ze naar het Theaterplein. © Hilde Welfens

Een werk van barmhartigheid in de *soepstraat*. Vrijwilligers delen soep uit voor de start van de slothappening. © Paul Hermans

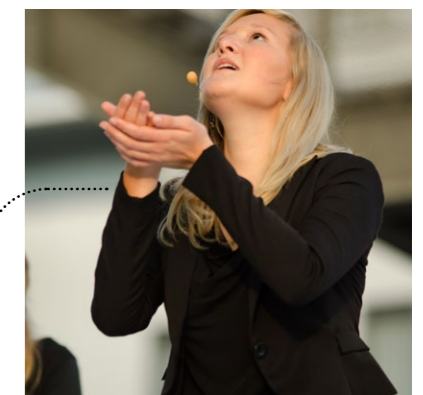
Deze keer niet over de koppen lopen op de *vogelenmarkt* op het Antwerpse Theaterplein, maar op het slotfeest van *Kerk onder stroom*. In de boodschappentas van de bezoekers geen dadels of olijven, maar een visietekst, een tijdschrift en een logo. © Remy Van Looveren

Jeugdkoor (4)50: 's middags opgericht en 's avonds al op het podium voor duizenden toehoorders. Onder de vakkundige leiding van muziekpedagoog Jan Coeck zongen deze jongeren uit alle hoeken van het bisdom uit volle borst. © Paul Hermans

Ook het jonge volkje amuseerde zich kostelijk op het Theaterplein. © Paul Hermans

De ontwapenende muziek van Scala onder leiding van de Kolacny Brothers bekoorde de aanwezigen. Zeker toen iedereen mee mocht zingen met *ik hou van u, geef me een kus* van Noordkaap. Een mooi slotakkoord van het jubeljaar. © Remy Van Looveren

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

IN'T ZWART

De Chinees van *Het hemelse pad om de hoek* ziet mij zo vaak dat ik intussen peetvader geworden ben van zijn zootje voor wie ik zelf de naam mocht kiezen. Het wicht heet dus Lucas Zhang maar verandert van naam tijdens vakanties in China omdat in het hele gebied van de Jang-tsekiang geen kip de naam 'Lucas' uitgesproken krijgt. De reden waarom ik dikwijls bij hem tafel, is dat mijn eigen keuken zo bouwvallig geworden is dat ik alleen nog instantmaaltijden verorber. Om dadelijk wanneer het plafond naar beneden komt voor *Het hemelse pad* te kiezen in plaats van voor de voor mij nog te vroege katholieke hemel. Dankzij mijn Chinese vriend, die een uitstekende aannemer heeft die heel zijn restaurant 's nachts heeft omgebouwd zonder dat hij ook maar één dag sluiten moest, stonden er gauw twee Anatoliërs met prachtige snorren en een potloodje voor de deur. "Madre mia", zei de een in zuiver Turks toen hij de toestand in ogenschouw nam, terwijl de ander zijn plooi-meter ontvouwde en aarzelde of hij de keuken dan wel mij zou opmeten voor de maten van mijn kist. "Oe bent paztoor", vroeg hij, waarop ik "ja" zei. "Dan moet ikke heel eerlaaik zain met oe. Ikke werke alleen in 't zwart!" Ik begreep plots waarom *Het hemelse pad* 's nachts werd omgetoverd en niet overdag. "Dan mag u stoppen met opmeten, want ik wil een factuur", zei ik. "Faktoerr!", zei hij onbegrijpend, liet zijn snor

diep neerwaarts hangen en verdween met de plooietersnor richting Balkan. Mocht ie langer gebleven zijn dan had ik hem voorgelezen uit *het Compendium van de Sociale Leer van de Kerk*. Dat mooie boekje vat alles samen wat de katholieke Kerk denkt over mensenrechten, gezin, werk, economie, belastingen, politiek, internationale gemeenschap en zorg voor het milieu. Ik zal het nu maar opsturen naar mijnheer Stephen Odell, de grote baas van Ford. Over zijn eerlijkheid en zijn geweten of misschien de afwezigheid ervan staan er interessante passages in. Dan kan ik hem tegelijk vragen om mij twee dingen uit te leggen. Vooreerst wat een overheid moet met een bedrijf dat in moeilijkheden eerst overheidssteun vraagt, belastinggeld van arbeiders dus, en zich daarna helemaal niks meer herinnert van wat het diezelfde overheid beloofde. En vervolgens wat een Limburgse arbeider moet met zijn lijf en zijn dromen wanneer hij dertig jaar lang het beste van zichzelf heeft gegeven om voor Stephens bankrekening een uitstekend product te maken. Misschien vertel ik hem tegelijk dat je geen communist hoeft te zijn om te weten dat het kapitalistische systeem op het hoogtepunt van zijn morele vervalfase - want dat is deze crisis toch - toont hoe weinig het in staat is degenen die het misbruikt een andere toekomst te bieden dan de afbraak van hun bestaansvoorwaarden. Tot slot ga ik hem ook nog vertellen dat deze

maand voor katholieken de advent begint. Een tijd van verwachting tegen de dwaasheid in. Van menswording zelfs. De slagzinnen van Welzijnzorg volgen bijna de biografie van de Fordarbeiders op de voet. Twee jaar geleden nog *Voor ons geen carrière in armoede* en nu *Armoede verjaart niet*, een campagne gericht op armoede bij senioren. Ik ben er zeker van dat Stephen mijn briefje niet zal lezen. Net als de twee snorren, kiest hij liever het hazenpad. Op 'het hemelse pad' rijdt zijn Ford niet.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:
een netwerk van parochies

www.relevant-bisdomantwerpen.be